

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

مصوبات پنجاه و سومین جلسه کمیته تخصصی ذیل کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

تاریخ جلسه: سه‌شنبه ۹۹/۰۸/۲۷ مکان جلسه: وزارت نیرو- ویدئو کنفرانس زمان جلسه: ۱۴:۳۰ - ۱۶:۴۵

شرکت کنندگان:

اعضای کمیته تخصصی	کشاورز، اکبری، محمدزاده، وظیفه
نمایندگان/همراهان اعضا	مسجدی، سبزی (سازمان برنامه و بودجه کشور) - مردان (وزارت صمت) - سرفرازی (وزارت جهاد کشاورزی) - قربانی، آذر گشت (وزارت کشور) - کرکانی، بختیاری اصل (شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور) - باقرزاده کریمی (سازمان حفاظت محیط زیست) - حاج رسولیها، پارسا، رضایی، لطفی، اورعی زارع، میرعرب، دهبندی (شرکت مدیریت منابع آب ایران) - رجایی، زهرایی، زارعزاده (وزارت نیرو)
مدعوین	کهریزی (استانداری کرمانشاه) - وفایی (سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان کرمانشاه) - حاتمی، صفوی، حسنی، احمدی، هوشیار، فتحی (سازمان جهاد کشاورزی استان کرمانشاه) - یآوری (سازمان حفاظت محیط زیست استان کرمانشاه) - کردستانی، محبی، حقیقی (شرکت شهرکهای صنعتی استان کرمانشاه) - دارابی، صالحی، آزادی (سازمان صمت استان کرمانشاه) - کاکاوند، اسماعیلی، خوشکردار (شرکت آب و فاضلاب استان کرمانشاه) - خسروی (هواشناسی استان کرمانشاه) - درویشی، جلیلیان، فرمانی فرد، جوادی (شرکت آب منطقه ای استان کرمانشاه)

دستور جلسه:

۱- بررسی برنامه‌های سازگاری با کم آبی استان کرمانشاه

مشروح مذاکرات:

دکتر زهرایی: ضمن عرض ادب و احترام خدمت همکاران محترم استان کرمانشاه و اعضای محترم کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی، پنجاه و سومین جلسه کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی را جهت بررسی برنامه های سازگاری با کم آبی استان کرمانشاه آغاز می کنیم. متأسفانه امروز استاندار محترم استان به همراه معاونین‌شان مجبور به سفر به تهران شدند و از این رو در جلسه حاضر نخواهند بود و از طرف استانداری جناب آقای دکتر کهریزی مدیر کل محترم دفتر فنی، امور عمرانی، حمل و نقل و ترافیک استانداری در جلسه حضور دارند. من از ایشان و جناب آقای مهندس درویشی می خواهم تا گزارش استان را ارائه نمایند.

مهندس درویشی: ضمن عرض سلام و احترام خدمت همه اعضا حاضر در جلسه برنامه سازگاری با کم آبی استان را خدمتتان ارائه می کنم. رؤس برنامه پیشنهادی به شرح ذیل می باشد:

۱- فصل اول اطلاعات کلی استان

۲- فصل دوم: وضعیت فعلی منابع و مصارف آب استان

۳- فصل سوم: اقدامات انجام شده در راستای سازگاری با کم آبی

۴- فصل چهارم: برنامه های سازگاری با کم آبی

دکتر زهرایی: خیلی ممنونم آقای مهندس درویشی به خاطر قبول زحمت و ارائه برنامه در این شرایط. در ادامه جلسه نظرات

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

دستگاه ها را می شنویم و بعد در پایان جلسه باز فرصتی در اختیار شما و همکاران گرامی استان برای پاسخگویی به نظرات قرار می گیرد. در خدمت آقای دکتر باقرزاده کریمی از سازمان حفاظت محیط زیست کشور هستیم. دکتر باقرزاده کریمی: سلام عرض می کنم. بابت گزارش خوبی که ارائه شد تشکر می کنم. در اسلاید شماره ۲۱ مصارف اعلام شده به شرب و فضای سبز اشاره شده است. آیا منظور از فضای سبز همان محیط زیست است؟ دکتر زهرایی: خیر. منظور فضای سبز شهری است.

دکتر باقرزاده کریمی: بسیار خوب. ما در کرمانشاه با دو حوضه اصلی مرزی و کرخه سر و کار داریم. در مورد حوضه مرزی حساسیت زیادی نیست، اما در حوضه کرخه به دنبال تعیین نیاز آبی هورالعظیم در کل حوضه هستیم، به همین دلیل به منظور تعیین نیازهای زیست محیطی بایستی پایین دست هم در نظر گرفته شود. البته اعداد و ارقام هنوز محاسبه نشده است، ولی برنامه ریزان استانی حتماً باید این مسئله را مد نظر داشته باشند. در خصوص موضوع تالاب هشیلان هم می خواهم به این نکته اشاره کنم که در برنامه ریزی برای سازگاری با کم آبی، زمانی که صحبت از صرفه جویی ها می شود، این صرفه جویی ها در کجا باید نشان داده شوند؟ آیا بخشی از این صرفه جویی ها در منابع طبیعی آب استان مثل تالاب هشیلان ذخیره خواهد شد یا خیر؟ در مورد تصفیه فاضلاب قصر شیرین به تصفیه توسط نی اشاره شده بود. آیا منظور از تصفیه توسط نی این است که این فاضلاب به صورت خام وارد اکوسیستم های طبیعی و نزارها می شود یا نزارهای مصنوعی ایجاد شده است؟ اگر منظور نزار مصنوعی باشد کار بسیار خوبی است، اما این کار را به هیچ عنوان در مورد نزارهای طبیعی توصیه نمی کنیم.

ضمناً تعیین تکلیف صرفه جویی هایی که به آنها اشاره شد (و بسیار هم کار خوبی است)، به چه صورت است؟ طبیعتاً باید این صرفه جویی ها خودشان را در اکوسیستم های استان نیز نشان دهند و به صورت جریان های طبیعی در رودخانه ها، بالا آمدن سطح آب زیرزمینی یا پر آب شدن تالاب ها نمود پیدا کنند. در این گزارش، بر اساس برنامه های سازگاری با کم آبی، برای تامین آب تالاب هشیلان برنامه ای دیده نشده است. چون وقتی اقدامات مربوط به سازگاری با کم آبی صورت می گیرد، قصد آن جبران کمبود آب و کمبود تخصیص به طبیعت است. در انتها مجدداً در مورد حوضه کرخه تاکید می کنم. برنامه خیلی دقیقی برای تعیین نیاز آبی هورالعظیم از حوضه در نظر گرفته شده است که بخشی از آن مربوط به حوضه کرمانشاه است. در تعیین نیاز آبی رودخانه های استان باید نیاز آبی تالاب های پایین دست هم مورد توجه قرار گیرد.

مهندس محمدزاده: خدمت اعضای محترم کارگروه تخصصی سازگاری با کم آبی و همکاران استان کرمانشاه عرض سلام و خسته نباشید دارم. قبل از اینکه وارد بحث صنعت شوم به دو نکته در اسلایدها اشاره می کنم. این اسلایدها بیانگر این نکته بود که نزدیک به ۳۵ درصد از آب شربی که در سطح استان مصرف می شود هدر داده می شود. مصرف کل آب شرب استان حجمی معادل ۱۹۷.۵ میلیون متر مکعب ذکر شده است. با اتلاف ۳۵ درصدی که ذکر شد، در واقع حدود ۷۰ میلیون متر مکعب این آب هدر داده می شود. اما در جمع بندی شرکت آب و فاضلاب استان برای صرفه جویی، در مجموع صرفه جویی ۱۵.۵ میلیون متر مکعب گنجانده شده است. این عدد بسیار کم است. نیاز است که مجموعه شرکت آب و فاضلاب کشور و استان در راستای جلوگیری از این هدر رفت برنامه ای جامع و مدون داشته باشند و حداقل در برنامه هفتم به یک روند کاهشی برسیم. زیرا همانطور که آب برای بخش های دیگر از نظر اقتصادی ارزشمند است، برای وزارت نیرو هم حائز اهمیت است و حتماً باید برای آن برنامه ای داشته باشد. کل آب مصرفی استان که ۱۸۹۱.۴ میلیون متر مکعب است و مصرف کل آب شرب معادل ۱۰ درصد و ۱۹۷.۵ میلیون متر مکعب است. این درصد نسبت به میانگین کل کشوری که ۶ درصد است عدد بالاتری است. پس این استان علاوه بر این که مصرف بالاتری دارد، هدررفت آب بیشتری هم دارد. همکاران ما در وزارت نیرو و شرکت آب و فاضلاب استان حتماً باید در این خصوص برنامه ای داشته باشند. از کل آب مصرفی استان (۱۸۹۱.۴ میلیون متر مکعب)، ۴۱.۷ میلیون متر مکعب و معادل ۲.۱ درصد این آب در بخش صنعت استفاده می شود. متناسب با این آبی که در اختیار بخش صنعت قرار گرفته ارزش افزوده بسیار خوبی ایجاد شده

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

است. همانطور که حتماً مطلع هستید استان کرمانشاه از لحاظ نرخ بیکاری اگر نگوئیم اول، در رده دوم، سوم و چهارم استان‌های کشور است. بنابراین نیاز است که حتماً به توسعه بخش صنعت و خصوصاً صنایع کوچک استان توجه ویژه‌ای شود. بر اساس گزارشی که خانم دکتر ترابی در مجموعه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای افق ۱۴۰۴ و ۱۴۲۵ تنظیم کرده بودند، پیش بینی ایشان برای نیاز صنایع در افق ۱۴۰۴ عدد ۶۶,۸ میلیون متر مکعب و برای ۱۴۲۵ عدد ۸۳,۹ میلیون متر مکعب بود. برای اینکه به این اعداد برسیم باید از محل صرفه‌جویی‌های استان در طرح احیاء و تعادل بخشی یا انسداد چاه‌های غیر مجاز بخشی را در اختیار شهرک‌های صنعتی و صنایع کوچک داخل و بیرون شهرک‌ها تخصیص دهیم. در استان کرمانشاه از ۲۲ شهرک و ناحیه صنعتی مصوب در مجموع ۲۰ شهرک با وسعت ۱۴۷۷ هکتار در فاز عملیاتی در حال بهره برداری و واگذاری زمین به صنعتگران است. برای این ۲۰ شهرک ۳۲۶ لیتر بر ثانیه آب تامین کردیم و کسری آب برای این ۱۲۵۳ طرح صنعتی در فاز عملیاتی ۱۹۵ لیتر بر ثانیه است. در این استان ۱۲ مدول تصفیه خانه داریم و سرمایه گذاری خوبی انجام شده است و از این منظر جزو بهترین استان‌ها است و اقدامات بسیار خوبی در زمینه استفاده بهینه از آب صورت گرفته است. این ۱۲ مدول با ظرفیت ۴۵۰۰ مترمکعب در روز اجرا شده است و بخشی از پساب آن در فضای سبز و شهرک‌های صنعتی بازچرخانی و استفاده می‌شود. بر اساس اطلاعاتی که در اسلاید ۲۰ ارائه شده است، از مجموع ۳۹ میلیون متر مکعب ظرفیت بازیافت پساب تصفیه خانه های شهری در حال بهره برداری در سال، هیچ مقداری به بخش صنعت تخصیص داده نمی‌شود. درخواست من این است که درصدی از پساب شهرهای مسکونی برای بخش صنعت اختصاص داده شود. به این دلیل که در ماده ۸۱ قانون الحاق تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده ۵۴ برنامه ششم توسعه، وزارت نیرو مکلف شده که نسبت به تامین آب شهرک‌های صنعتی اقدام کند. درخواست ما این است که درصدی از این پساب به بخش صنعت اختصاص داده شود.

حتی اگر این پساب اختصاص داده شود، انتقال آن به شهرک‌های صنعتی هزینه‌بر است و ده‌ها کیلومتر با محل مصرف در شهرک‌ها فاصله دارد. خود واحدهای صنعتی یا شرکت شهرک‌های صنعتی این توان مالی را ندارند که از منابع داخلی خود برای انتقال این پساب اقدام کنند. اگر قرار است از آب های سطحی سدهای منطقه، بخشی به صنعت اختصاص داده شود، برای استفاده از این منابع آب در پایین دست سدها و یا انتقال پساب به ورودی شهرک‌های صنعتی هزینه‌های بالایی نیاز است که عملاً توان آن که این مبالغ از منابع مالی شرکت شهرک های صنعتی یا واحد صنایع کوچک تامین شود، وجود ندارد. زیرا باعث افزایش قیمت تمام شده می‌شود و محصولات را از چرخه رقابت و تولید خارج می‌کند. در این شرایط به هدفی که به دنبال آن هستیم نخواهیم رسید. درخواست می‌کنم در منابع مالی استان تجدید نظر شود و منابع لازم لحاظ شود.

در اسلاید ۲۶ بهتر است که ظرفیت فعلی تصفیه خانه‌های شهری و مقدار پساب اختصاص یافته به بخش صنعت آورده شود. ما از استان هم همین درخواست را کردیم ولی تا این لحظه پیگیری‌های ما نتیجه ای نداشته است. در مورد طرح های صنعتی عددی که در اسلایدها به آن اشاره شده با چیزی که استان گزارش داده است، متفاوت است. در اسلایدها عنوان شده که نزدیک به ۲۰۰ طرح در داخل شهرک های صنعتی در حال بهره برداری است. در حالیکه طبق آمارنامه ۳۷۶ واحد بهره بردار و ۱۲۵۳ طرح در داخل شهرک های صنعتی وجود دارد. در حالی که در اسلاید ۲۲ عنوان شده است که ۲۵۸ واحد بهره بردار و ۳۱۴ طرح موجود است. این اعداد با آماری که ما داریم اختلاف فاحشی دارد. خواهش می‌کنم حتماً این اطلاعات را به روز فرمایید تا اگر قرار است در شورای عالی یا در کارگروه ملی سازگاری با کم آبی مطرح شود، این آمار اصلاح شده باشد.

در هر حال درخواست ما این است که از محل آب های سطحی، انسداد چاه های غیرمجاز یا پساب تصفیه خانه های شهری درصدی به بخش صنعت اختصاص داده شود. برای ما در مجموع ۱۰,۵ میلیون متر مکعب صرفه جویی دیده شده است. ما ممنون هستیم و حتماً برنامه ریزی و تلاش می‌کنیم که این امر محقق شود. اما اگر عدد در نظر گرفته شده در مقابل ۴۱,۷ میلیون متر مکعب مصرف بخش صنعت را با صرفه جویی ۱۵,۵ میلیون مترمکعبی آب شرب که مصرف کل آن ۱۹۸ میلیون متر مکعب است

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

مقایسه کنیم، مشاهده می‌کنیم که صرفه‌جویی بخش شرب عدد پایینی است و حتماً باید افزایش داده شود. اگر بخواهیم به منابع آب دید فرابخشی داشته باشیم همه دستگاه‌ها باید باهم تلاش کنند. این عدد ۴۱٫۷ میلیون مترمکعب که عرض کردم شامل پتروشیمی، پالایشگاه، صنعت سیمان، نیروگاه‌ها و صنعت فولاد هم می‌شود. استان کرمانشاه یک استان تقریباً صنعتی محسوب می‌شود. اگر در این عدد ریز شویم در بخش صنعت و به ویژه صنایع کوچک اصلاً عدد قابل توجهی نیست. انتظار داشتم که مثل سایر استان‌ها در این اسلایدها نیز مصارف به تفکیک صنایع بزرگ، کوچک و متوسط گنجانده شود اما متأسفانه این اتفاق نیفتاد. همین الان و علی‌رغم اقداماتی که در بخش آب انجام داده‌ایم برای تامین آب و استقرار واحدهای صنعتی در ۴ شهرک صنعتی پاوه، جوانرود، هرسین و زاگرس مشکل تامین آب داریم. درخواست می‌کنم دوستان به این مسئله توجه بفرمایند تا بتوانیم آب این شهرک‌ها را تامین کنیم. از گزارشی که دوستان در استان تهیه کردند ممنون و متشکریم. امید است که بتوانیم برنامه ریزی کنیم از آب تخصیص داده شده به صنعت حداکثر استفاده را بکنیم و آنچه که برای بخش صنعت لحاظ شده محقق کنیم.

دکتر وظیفه: خدمت حضار محترم سلام عرض می‌کنم. با کسب اجازه از رئیس محترم جلسه به یک نکته اشاره می‌کنم. در اسلاید شماره ۷ نمودار دمای متوسط استان نشان داده شده است که تقریباً از سال‌های دهه هفتاد تا امروز ۱٫۵ درجه افزایش دما داشته‌ایم. این موضوع نشان می‌دهد که در بحث تبخیر و تعرق، این پتانسیل افزایش یافته است. اثر دیگری که این افزایش دما می‌تواند داشته باشد، کاهش ذخیره برف و آب در ارتفاعات است و می‌تواند اثر منفی داشته باشد. اگر نمودار بارش در اسلاید شماره ۷ را بررسی کنید مشاهده می‌کنید که میزان بارش تغییرات محسوسی نداشته است. برخلاف خیلی از مناطق کشور که بارندگی سالانه کاهش پیدا کرده است، استان کرمانشاه جزو استثنائات محسوب می‌شود و این آمار وزارت نیرو با آمار سازمان هواشناسی مطابقت دارد. اگر حتی این اطلاعات را از دهه ۴۰ و ۵۰ و به صورت ۱۰ ساله تقسیم بندی کنیم می‌بینیم که حتی در میانگین‌های ۱۰ ساله هم کاهش زیادی نداشته و در مواردی افزایش اندکی نیز داشته است. در اسلاید شماره ۱۰ دیده می‌شود که منابع آب استان که دبی سنجی و اندازه گرفته شده است، کاهش نزدیک به ۷۰۰ میلیون متر مکعبی مشاهده می‌شود. پس حجم زیادی از آب استان با اینکه تغییری در بارش رخ نداده کاهش پیدا کرده است. البته در برخی سال‌ها بارش استان خیلی کم بوده است. برای مثال در سال آبی ۷۷-۷۸ بارش استان ۳۱۵ میلی‌متر بوده است، در سال آبی ۷۸-۷۹ بارش استان ۳۰۸ میلی‌متر بوده است، در سال ۷۶-۷۷ بارش استان، ۲۴۵ میلی‌متر بوده است. اما بارش در برخی سالها مثل سال آبی ۷۲-۷۳ نزدیک به ۷۲۱ میلی‌متر، سال آبی ۹۴-۹۵، ۷۲۹ میلی‌متر و سال ۹۷-۹۸، ۷۲۴ میلی‌متر بوده. این اعداد تقریباً دو برابر است و نوسانات قابل توجهی داشته است. این تغییرات به اضافه افزایش دما که باعث افزایش پتانسیل تبخیر و تعرق می‌شود نیازمند این است که مدیران استانی بیش از گذشته به بارش‌های جاری و افزایش و توسعه کشت گلخانه‌ای توجه نشان دهند. چون بارش تغییر زیادی نکرده است، اما همانطور که می‌بینید خروجی منابع استانی تغییرات فاحشی داشته است.

مهندس اکبری: سلام عرض می‌کنم خدمت جناب آقای مهندس کشاورز و همه اعضا و از همکارانمان در استان کرمانشاه تشکر می‌کنم. در جلسه قبل هم عرض کردم. همان مسائل تکراری و روال گذشته دارد ادامه پیدا می‌کند و به نظر من هیچ تأثیری هم در برنامه سازگاری ندارد. کاری روتین است که دستگاه‌های اجرایی همیشه انجام می‌دهند. من اصلاً به چنین چیزی اعتقاد ندارم. ما در اینجا یک مجموعه آمار و ارقام آوردیم، می‌خواهیم یک تاییدیه بگیریم، مهر و امضا کنیم، تقدیم به آقای دکتر اردکانیان کنیم، آقای دکتر اردکانیان هم آن را به آقای رئیس جمهور بدهند تا بگوییم سازگاری با کم آبی را در کشور برنامه‌ریزی کرده‌ایم. این مسائل سازگاری با کم آبی نیستند. با مثال عرض می‌کنم. در بحث سفره‌های آب زیرزمینی در اسلاید ۲۱ اشاره شده است که حدود ۸۴۰ میلیون متر مکعب آب زیرزمینی در بخش کشاورزی قرار گرفته است. طبق اسلاید شماره ۳۱ از این آب ۲۳۵ میلیون متر مکعب آن صرفه‌جویی شده است. مطابق با اسلاید شماره ۴۰ قرار است ۲۵۵ میلیون متر مکعب دیگر یعنی از حدود ۸۴۰ میلیون نزدیک به ۵۰۰ میلیون متر مکعب صرفه‌جویی شود. نمی‌دانم آیا آقای حاتمی رئیس جهاد کشاورزی این مقدار را

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

پذیرفته‌اند یا خیر؟ این صرفه جویی چگونه، در کجا و به چه روشی اتفاق می‌افتد؟ پذیرش این مقدار برای من کمی سخت است. آقای معاون استاندار در این جلسه حضور دارند. آیا با این وضعیت می‌توان کشاورزی استان را پایدار نگه داشت؟ آیا مشاغلی که در بخش کشاورزی فعال هستند را می‌توان حفظ کرد؟ امنیت غذایی منطقه را می‌توان تامین کرد؟ اگر این موارد ممکن است که تشکر می‌کنم. من که برای احقاق این برنامه چیز جدیدی غیر از کارهای روتینی که در سیستم و تمام وزارتخانه‌ها انجام می‌شود نمی‌بینم. شما که کار خودتان را به همین روش انجام می‌دهید و به حرف کسی گوش نمی‌کنید. هدفتان این است که برنامه‌ای ارائه کنید و تاییدیه بگیرید. صحبت‌های آقای محمدزاده که خدمتشان ارادت دارم همیشه این است که آب بخش صنعت کم است، چرا مقدار کمی از صرفه‌جویی آب سفره‌های زیرزمینی به بخش صنعت داده شده است. هیچ جوابی هم به ایشان داده نمی‌شود. اصلاً کسی توضیح نمی‌دهد که آیا این موارد درست یا غلط است. ما نهایتاً به دنبال تصویب همین اعداد هستیم تا بگویم برنامه سازگاری با کم آبی را در کشور تدوین کردیم. آیا کاری که انجام می‌دهیم سازگاری با کم آبی است؟ این موارد کارهای روتین را همه ما انجام می‌دهیم. اگر با این روش سازگاری اتفاق می‌افتد که قبلاً محقق شده بود. چه چیز جدیدی در این گزارش وجود دارد؟ سازمان برنامه و بودجه هم خط قرمز مشخص کرده است که حتی یک ریال اعتبار برای هیچ برنامه‌ای ندارد. البته حرف غیر منطقی‌ای هم نزده است، چون منابعی وجود ندارد. ما هم بر اساس اعتباراتی که داریم کارمان را انجام می‌دهیم. اینکه چطور داریم خودمان را با کم آبی سازگار می‌کنیم را متوجه نمی‌شوم. چرا می‌خواهیم بدون اساس و منطق به مسئولین بالادست تعدادی سند و ارقام تحویل دهیم و به تایید آن‌ها برسانیم؟ مگر قصد گول زدن خودمان را داریم؟ بنابراین من برای آخرین بار در این مورد صحبت می‌کنم.

مهندس کشاورز: اگر در حوضه‌های مرزی مناطق بحرانی داریم، برنامه توسعه آب‌های مرزی از کجا است و چه طور قرار است کمک کند؟ آیا می‌خواهید جدا از پروژه‌های مرزی به تعادل بخشی منطقه‌ای که الان دچار بحران است کمک کنید؟ در صورتی که وزارت محترم نیرو در همانجا سرمایه‌گذاری انجام می‌دهد. پس یک تناقض در گزارش وجود دارد.

یک اسلاید تحت عنوان پارامترهای سمی وجود دارد که با رنگ قرمز هم مشخص شده است ولی در ارزیابی همه موارد خوب عنوان شده است. اگر خوب است که پارامتر سمی معنا ندارد. همکار ما از وزارت صمت هم اشاره کردند که سرانه آب شهری ۵۵۳ لیتر در روز و سرانه آب روستایی ۷۶۰ لیتر در روز است. دوستان آب منطقه‌ای هم سعی کردند روستاییان را محکوم کنند که این آب را در باغداری و دامداری مصرف می‌کنند. برای جمهوری اسلامی عدد ۲۹۰ هم زیاد است. آیا در حال سازگاری با کم آبی هستیم یا خیر؟ شما در مورد پدیده‌ای تا این حد نامعقول هیچ پیشنهادی ارائه نکردید. بحث دیگری مطرح شد که انتظار داشتیم آقای دکتر باقرزاده کریمی مخالفت شدیدشان را اعلام کنند. از پساب در کشاورزی استفاده می‌شود. این مسئله به هیچ وجه مجاز نیست. اگر در این تولیدات، مواد باقی مانده اضافی وجود داشته باشد همکاران من باید جواب بدهند. اگر ما برای مثال ۱۰۰ هکتار به کشاورزی اضافه کنیم و از پساب شهر و کارخانه استفاده کنیم اصلاً منطقی نیست.

شما در مساحت، عملکرد یا تولید یک واحد را با دو اشل در منحنی آورده‌اید و این کار از نظر ریاضی درست نیست. اگر واحد مساحت است و مثلاً ۱۰۰۰ هکتار است، برای دیم به یک صورت و برای آبی به صورت دیگر نشان داده شده است و این دو موازی هم هستند. در صورتی که مساحت کشت آبی یک سوم دیم است. نمی‌دانم چطور دوستان توجه نکرده‌اند.

صنعت هم علی‌رغم اینکه همیشه اعتراض و درخواست آب اضافه دارد، یک لیتر از پساب خودش را استفاده نمی‌کند. سازگاری یعنی اینکه هر بخشی تلاش کند آب را صرفه‌جویی کند، تولید مناسبی داشته باشد و خواسته جدیدی نداشته باشد. اما در انتها دوستان کرمانشاه ۱۲ راه حل برای تعادل بخشی می‌دهند که یکی از آنها را چاه‌های غیر مجاز عنوان کرده‌اند و به بقیه عنوان چاه معیشتی داده‌اند. در کجا تعریف شده که همه با آب تفریح می‌کنند اما یک عده چه در بخش صنعت، کشاورزی، پرورش ماهی یا غیره که چاه غیرمجاز دارند معیشت خود را با آن می‌گذرانند. به نظر من نه این واژه و نه این روش منطقی نیست. این که پروانه را

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

اصلاح کنیم و یک مجموعه کارهایی انجام دهیم، اما به یک سری از چاه‌های غیر مجاز عنوان "معیشتی" بدهیم و آن را به مشکلات مردم ربط دهیم، قابل قبول نیست.

بحث دیگری که با دوستان در استان دارم این است که به تقاضای محصولاتی که به عنوان جایگزین پیشنهاد می‌کنید هم فکر کنید. من با هیچ محصولی مخالف یا موافق نیستم. محصول ذاتا تولیدی است که باید تقاضا محور باشد. دو سال است که مجبور شده ایم زعفران را از کشاورزان خریداری کنیم. سال گذشته ۷۴ تن و امسال تا این لحظه ۲۹ تن خریداری شده است. قیمت آن هم کم شده است، چون همه فکر می‌کنیم محصول گرانبهایی است.

اگر قرار باشد کرمانشاه، کردستان و آذربایجان هم به این گروه پیوندند چون تا به حال چنین محصولی نداشتند، محصول تولیدی را به چه کسی و در کجا می‌خواهند عرضه کنند. بنابراین توصیه می‌کنم یا می‌توانید با معاونت‌ها هماهنگ کنید تا برای شما سهم تعیین کنند یا اگر در الگوهای موجودتان بررسی کنید، به تقاضا هم فکر کنید و نه این که صرفاً چون یک محصول به یک دهم آب نیاز دارد، آن محصول جایگزین گردد.

مثلاً در مورد کرمانشاه کشت گیاهان دارویی عنوان شده است. در بسیاری از مناطق کرمانشاه با این بارندگی خوب گیاه دارویی به صورت دیم تولید می‌شود. در اراضی آبی این کار بی‌انصافی است. این به این معنا نیست که اراضی آبی باید مقدار زیادی آب مصرف کنند و باید به راه‌های دیگر فکر شود. بنابراین راه‌هایی که در بخش کشاورزی ارائه می‌دهید، حتماً باید متناسب با تقاضا باشند. زعفران را برای مثال آوردم. در مورد گیاهان دارویی هم لطفاً ببینید. مثلاً گل محمدی ۴ سال پیش چه قیمتی داشته و الان به چه قیمتی رسیده است. هنر ما این نیست و قرار نیست از یک مشکل فرار کنیم و یک مشکل جدید برای کشور یا دولت یا کشاورز درست کنیم.

پیشنهاد بند یک با یک اصلاحاتی قابل تعامل است. اگر بتوانیم چاه‌ها را برقی کنیم، مشروط بر اینکه تحویل حجمی و با سیستم الکتریکی این کار انجام شود، امر خوبی است. هوشمند یا غیر هوشمند بودن آن مورد بحث نیست. بحث من از منظر راندمان کار و تسهیلات فنی و اقتصادی است و به قاچاق یا قانونی بودن آن کاری ندارم.

پیشنهاد دوم در مورد ساختاری با ترکیب جدید است که از دستور کار سازگاری خارج است. خوب یا بد بودن آن را باید وزارت نیرو و شورای حفاظت بررسی کند. اینکه چه کسانی بیابند ارتباطی با این جلسات ندارد.

پیشنهاد سوم همه‌ی گزارش را زیر سوال می‌برد. در اینجا روی سخن من با جناب آقای مهندس درویشی است. در این بحث می‌گویید آمار به روز نیست و اینکه تصمیمات و پیشنهادات ما بر چه مبنایی است معلوم نیست. اگر ما برای تصمیم‌گیری در مورد کارمان چنین اشرافی نداریم که در مرحله اول باید از رئیس و مسئول خود اجازه بگیریم و اطلاعاتمان را تکمیل کنیم و بعد پیشنهاد ارائه دهیم، نمی‌توان با اطلاعات و آماری که خودتان هم در مورد آن تردید دارید، پیشنهاد ارائه دهید. بحث چهارم یک بحث کلی است و هیچ موضوع و پیشنهاد خاصی در حوزه سازگاری ندارد. بحث پنجم هم یا به همه مربوط می‌شود یا به هیچکس مربوط نیست. جناب آقای دکتر عدل و جناب آقای دکتر مسجدی تا به حال همیشه گفته‌اند در قالب اعتبارات موجود برنامه‌های سازگاری تصویب شوند. الان هم آقای مهندس اکبری به این موضوع اشاره کردند. من هم همیشه گفته‌ام که اگر موارد جدیدی تصویب می‌شود همه ضرورت‌ها برای اجرای آن باید فراهم شود. نباید این طور باشد که شرکت آب منطقه‌ای کرمانشاه بی‌پایان منفی دارد و نمی‌تواند هزینه‌ها را در بر بگیرد. این بحث در اینجا نمی‌گنجد و شرکت آب منطقه‌ای کرمانشاه باید موارد را با وزارت نیرو مطرح کند. بنابراین از نظر من تنها پیشنهاد یک با اصلاحاتی جای بحث دارد. صرفاً چون برای تسریع آن و اینکه به این کار کمک کنیم و هزینه‌ای که نزدیک به ۲۰ سال است دنبال آن هستیم به یک نتیجه برسد مورد قبول است. ارزیابی کلی من در مورد پیشنهادات پروژه همین است. به نظرم سایر دوستان در کمیته تخصصی هم پیشنهاداتشان را ارائه دهند، استان هم بحث‌هایش را جمع به این نظرات را عنوان کند و حتماً در یک فرصت دوستان جهاد کشاورزی به سوالات من و آقای مهندس

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

اکبری جواب بدهند که این موارد به چه صورت و از کجا آمده است و آیا به یکباره می شود برداشت آب زیرزمینی را یک سوم کرد.

دکتر زهرایی: آقای مهندس کشاورز خیلی ممنونم. خیلی سریع چند نکته را عرض کنم. سرانه مصرف در اسلاید های برنامه استان کرمانشاه برای خانوار است و برای هر نفر نیست. بنابراین عدد خیلی بالایی نیست. نمودار هایی هم که جنابعالی فرمودید دیم و آبی را نشان می دهد محور عمودی دو طرف است و برای کشت دیم و آبی اعداد باید جداگانه در محور های چپ و راست قرائت شوند. ساختار شورای حفاظت هم که دوستان پیشنهاد دادند، شورای حفاظت در واقع کارگروه استانی سازگاری با کم آبی است. بنابراین اگر قرار باشد در ساختار آن تغییری انجام شود، حتماً باید اول در کارگروه ملی پیشنهاد آن مصوب شود. برای همین فکر می کنم مطرح شدن این پیشنهاد در اینجا وارد است. در مورد فرمایش آقای مهندس اکبری هم این توضیح را بدهم که مستقل از اینکه دستگاه های مختلف دولت چقدر در اجرای این پروژه هایی که از سال های قبل در جریان بوده، موفق بوده اند، یکی از وظایف کارگروه هماهنگ کردن برنامه های دستگاه های عضو است. تا جایی که من می دانم به نظر می رسد در دوره های قبل این هماهنگی ها بین دستگاه های مختلف انجام نشده است و هدف گذاری که نقش دستگاه ها در آن مشخص باشد انجام نشده است. به همین خاطر است که استان ها و دستگاهها در حال حاضر ماه ها جلسه برگزار می کنند تا بین برنامه ها هماهنگی ایجاد کنند. در خدمت آقای مهندس حاج رسولیها قائم مقام محترم شرکت مدیریت منابع آب هستیم.

مهندس حاج رسولیها: خدمت همه عزیزان عرض سلام دارم. با کسب اجازه از جناب آقای مهندس کشاورز سه نکته را خدمت عزیزان مطرح می کنم.

این جلسات سازگاری با کم آبی یک فرصت و ظرفیتی است که ایجاد شده است. اگر ما که در این جلسه هستیم نتوانیم از این ظرفیت استفاده کنیم کارمان مشکل دارد، نباید اصل قضیه را زیر سوال برد. باید ببینیم چه ایراداتی در نحوه همکاری دوستان و خود مجموعه وجود دارد. به عنوان نمونه نکته ای که جناب آقای کشاورز هم اشاره فرمودند را کمی باز می کنم. جناب آقای مهندس محمدزاده و همکاران وزارت صمت دقیقاً به نکته ای اشاره کردند که مثل نکات سایر استان ها بود. اما در واقع برای استان کرمانشاه نباید همانطور که در مورد باقی استان ها صحبت می شود صحبت کنیم. با عنایت مقام معظم رهبری طبق همین گفته جناب آقای مهندس کشاورز اگر نقطه به نقطه جمع بزنید، ۲۰۰ میلیون متر مکعب ظرفیت آب صنعت در طرح های آب و خاک توسعه مرزی یا به عبارتی ۵۰۰ حلقه چاه ایجاد شده است. ایراد را باید به خودمان بگیریم که چرا از این آب صنعت فقط توانسته ایم به صورت مقطعی در پتروشیمی ایلام برای یک سد به نحو احسن استفاده کنیم؟ و نتوانستیم در ۳۰ یا ۴۰ منطقه ای که آب صنعت با کیفیت داریم صنعت مستقر کنیم. یا اینکه نتوانستیم آبرسانی به شهرکها را انجام دهیم. در استان کرمانشاه باید به نحوی دیگر به مقوله صنعت نگاه کرد. دوستان آب منطقه ای و وزارت صمت در استان کرمانشاه حتماً در مورد این اعداد و ارقام می دانند، اینکه این آب کجا است و ظرفیت آن چگونه است تا بتوان از این ظرفیت به خوبی استفاده کرد. نباید دغدغه ما این باشد که پساب را چه کار کنیم. واقعیتی است که امروز وجود دارد. اگر هم قرار است خط انتقال ۴۰ یا ۵۰ کیلومتری کشیده شود، شاید هزینه آن خیلی کمتر از این باشد که تصفیه خانه بزنیم. درباره بحثی که در مورد کشاورزی مطرح شد فرمایش جناب آقای مهندس کشاورز درست است. البته بخشی از این عدد صرفه جویی بیشتر در بحث چاه های غیرمجاز مطرح شده بود. یعنی کمک به آبخوان ها بیشتر به این صورت است که بتوانیم چاه های غیر مجاز را مسدود کنیم و دو سوم این کسری که از آن صحبت شد مربوط به چاه های غیرمجاز می شود و همه این موارد معیشتی نیستند و قابل مدیریت است. در مورد برقی کردن چاه ها دوستان استان باید با بخش برق وزارت نیرو صحبت کنند. چون وزارت نیرو برای برقی کردن چاه ها اعلام آمادگی کرده است و بخش برق عمدتاً به دنبال گرفتن تسهیلات از بانکها است. برای بازگشت سرمایه این صرفه جویی ها هماهنگی های لازم با وزارت نفت انجام شده است. اگر بانک های استان بتوانند نقدینگی اول را فراهم کنند و به بخش برق کمک کنند این کار عملیاتی است. به نظر من می توان از تجربیات سایر استانها

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

در موارد مشابه استفاده کرد. آقای درویشی به توافقنامه‌ای با پست بانک اشاره کردند. آیا توانسته اند این ظرفیت را عملی کنند که برای نصب کنتور ها از آن استفاده شود و کشاورز بتواند در مرحله عملیاتی از آن استفاده کند؟ بازپرداخت این اقساط با توجه به قانون کارمزد که بر عهده دولت است چقدر عملیاتی و تضمین شده است؟ باید ببینیم تا چه حد عملیاتی شده است تا بقیه استان‌ها هم بتوانند از این ظرفیت ها استفاده کنند. نکته آخر هم موردی بود که همکاران محیط زیست عنوان کردند و قطعاً دوستان آب و فاضلاب هم جواب خواهند داد. تصفیه خانه وتلند قصر شیرین اولین تصفیه خانه پایلوتی بخش آب و فاضلاب بود و به صورت نهال در یک مجموعه که هزینه کمی داشت کاشته شد. نزدیک به ۱۲ سال پیش بازدید کردم و پساب از کیفیت بسیار خوبی برخوردار بود. اما آن منطقه با محدودیت زمین مواجه نبود. در هر حال از جناب آقای درویشی و همکاران استان تشکر میکنم به خاطر گزارش خوبی که تهیه کردند.

دکتر زهرایی: خیلی ممنون. ما در خدمت همکاران استان هم خواهیم بود. اما فکر می‌کنم سازمان محیط زیست و جناب آقای دکتر حاتمی از سازمان جهاد استان درخواست وقت کرده‌اند. حتما در خدمتشان خواهیم بود. اگر از سازمان برنامه و بودجه آقای دکتر مسجدی و دیگر همکاران نکته ای داشتند، در خدمتشان هستیم و بعد از آن نظرات همکاران استان را می‌شنویم.

دکتر مسجدی: با عرض سلام و خسته نباشید خدمت شما و حضار محترم. از دوستانی که گزارش را تهیه کردند سپاسگزاریم. با توجه به شرایط خاصی که کرمانشاه دارد و دوستان از این که در مضیقه بودند ناراحت بودند برای همه دوستان آرزوی سلامتی و توفیق الهی داریم. حقیقت این است که همانطور که آقای مهندس اکبری هم اشاره کردند به نظر می‌رسد در جلسات به نتایج قابل قبولی نمی‌رسیم. هر جلسه مشابه جلسات قبل برگزار می‌شود. با این تفاوت که در این جلسه مطالب هم کمی کمتر بود. یعنی گزارشی که در این جلسه مطرح شد فاقد بسیاری از تحلیل‌های بهتر و مطالبی که در جلسات قبلی عنوان می‌شد بود. برای مثال من نتوانستم کسری مخزن مجموعه استان را پیدا کنم. نموداری وجود داشت اما عدد دقیقی برای کسری ارائه نشد. در این گزارش مصرف آب شرب بر اساس خانوار آورده شده است. در حالی که همه جا این عدد به شکل سرانه عنوان می‌شود. بهتر بود که این عدد به همان روال همیشگی عنوان می‌شد تا می‌توانستیم آن را با گزارش سایر استان‌ها مقایسه کنیم. به همین ترتیب چون کسری مخزن را نداریم به آب قابل برنامه ریزی هم اشاره نشده است. بنابراین در حال حاضر نمی‌دانیم چند درصد از هدفی که برای استان در نظر گرفته شده تحقق پیدا کرده است. بنده نتوانستم از این گزارش چنین عددی را استخراج کنم. پیشنهاد می‌کنم گزارش را تصحیح کنند تا وقتی در جلسه اصلی مطرح می‌شود حداقل اطلاعات سایر استان‌ها را در بر داشته باشد.

در مورد پیشنهادات هم کاملاً با آقای مهندس کشاورز موافقم. در مورد منابع انتظار داریم که استان این کار را انجام دهد. برای مثال هر سال اعتبار قابل توجهی برای توسعه برق و جهش تولید و حفظ اشتغال اختصاص داده می‌شود، باید بتوانیم به این اعتبارات جهت بدهیم و برای اداره چاه‌ها به کار بگیریم. به نظر من کارگروه سازگاری با کم آبی انجام این کار را از استان انتظار دارد، نه این که به عنوان یک موضوع در کارگروه مطرح شود. در مورد پیشنهاد دوم هر چند که ما حساسیتی نداریم اما اینکه در خط آخر، وظایف اجرایی و حاکمیتی را به شورای حفاظت منابع آب بدهند امکان پذیر نیست و باید از آن صرف نظر کنند. اضافه کردن اعضا طبیعتاً حساسیت خاصی ندارد. اما این شورا برای هماهنگ کردن برنامه‌های سازگاری است و نمی‌توانیم مسئولیت اجرایی را از دستگاه‌های اجرایی منفک کنیم.

به نظر می‌رسد پیشنهاد بعدی را بیشتر برای آمار می‌خواهند. برای سایر اعضا عرض می‌کنم ما دو نوع طرح داریم. یک طرح مربوط به شبکه‌های منابع آب، و یک طرح پروژه ای با عنوان "طرح تعادل بخشی آبهای زیرزمینی" داریم که شامل آمار برداری از منابع آب‌های زیرزمینی می‌شود. این طرح‌ها دقیقاً همین هدف را دنبال می‌کند و این کارها با همین قالب انجام می‌شود.

در مورد آماربرداری هم طبق قولی که داده اند و اطلاعاتی که جمع آوری شده است حداکثر تا انتهای سال آماربرداری نهایی و تحلیل آن اعلام می‌شود. در همین کارگروه هم قبلاً بانک اطلاعاتی تصویب شده و مدیریت منابع آب متولی جمع بندی اطلاعات

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آب

شده است تا آن را به سامانه ای تبدیل کند که برای همه قابل استفاده باشد. در مورد منابع و مصارف آب برای انسداد چاه‌ها هم پیشنهاد دادند که برنامه‌ای مشخص گردد. طبیعتاً اگر قرار باشد برنامه‌ای مقرر شود استان و کارگروه استانی باید در مورد آن بحث و تبادل نظر کنند. به عقیده من این موضوع هم قابل طرح نیست و باید حذف شود. در مورد بند آخر هم مشخصاً به نظر می‌رسد همه برنامه‌ها در سقف اعتبارات موجود مشخص شده است و ما از این جهت ممنون دوستان هستیم. اما در انتهای این گزارش، برای عملیاتی کردن همه پیشنهادات درخواست اعتبار شده است. نمی‌گوییم که ما اعتباری نمی‌دهیم. اما تخصیص اعتبارات جدید در اختیارات دستگاه‌های اجرایی است. در حال حاضر در حال بستن سقف بودجه هستیم و هم برای وزارت جهاد کشاورزی و هم برای وزارت نیرو در بخش آب، کل اعتبار قابل دسترس در سال آینده را خدمت دوستان تقدیم کردیم. هر برنامه‌ای که دارند در قالب همین اعتبارات در خدمت دوستان هستیم. در قالب طرح‌های موجود بسیاری از این موارد قابل انجام است و اگر نیاز به جابجایی هم هست با اعلام وزارتخانه ما در خدمتشان هستیم.

دکتر زهرایی: آقای دکتر مسجدی خیلی ممنونم. در مورد اسلاید ۸ توضیح بدهم که کسری تجمعی مخزن استان کرمانشاه ۱۰۷۱ میلیون متر مکعب ذکر شده است و بنابراین کسری سالانه حدود ۴۸ میلیون متر مکعب خواهد شد. همین‌طور در اسلاید ۴۰ میزان صرفه جویی برای رسیدن به آب قابل برنامه ریزی استان ۲۵۴ میلیون متر مکعب درج شده، و میزان صرفه جویی برنامه استان سرجمع سطحی و زیرزمینی ۳۴۷ میلیون متر مکعب است که ۲۸۰ میلیون متر مکعب آن زیر زمینی است. همه این اطلاعات در اسلاید‌ها ذکر شده و بدین معنی است که برنامه سازگاری ارائه شده توسط استان کرمانشاه کل هدف برنامه سازگاری را برای رسیدن به آب قابل برنامه‌ریزی تامین می‌کند.

دکتر مسجدی: آخرین آمار کسری مخزن متوسط ذکر شده برای سال‌های گذشته، صحیح نیست. این ۴۸ میلیون متر مکعب کسری مخزن استان کرمانشاه برای سال‌های اخیر منطقی نمی‌باشد. از سوی دیگر نمودار ارائه شده هم صحیح نیست. اگر درست بخوانم کسری مخزن در سال ۹۷ عدد ۱ میلیارد و ۱۰۰ میلیون متر مکعب ذکر شده است. به نظر می‌رسد که هر دوی این اعداد اشتباه است و نیاز به تصحیح دارد.

دکتر زهرایی: خیلی ممنون. حتماً همکاران استان توضیح می‌دهند. آقای مهندس کشاورز هم یک نکته فرموده بودند که حتماً دوستان استان پاسخ می‌دهند. در مورد پیشنهادی که در مورد بانک‌های اطلاعاتی مطرح شده بود منظور بر هم نهی اطلاعات آب و خاک و سوخت و هواشناسی و بخش‌های مختلف است که در کنار هم در بانکی قرار گیرند تا بتواند برای مدیریت اعتبارات منابع استان به طور کلی به صورت فرا بخشی مورد استفاده قرار بگیرد. بر اساس ترتیبی که دوستان از استان کرمانشاه درخواست وقت کرده بودند در خدمت همکاران سازمان حفاظت محیط زیست استان هستیم.

مهندس یاوری: عرض سلام و خسته نباشید دارم. باید در مورد تالاب هشیلان یک نکته را خدمتتان عرض کنم. کمکی که میشود در قالب برنامه سازگاری با کم آبی به این تالاب کرد در درجه اول به چاه‌های غیر مجازی بر می‌گردد که در حوزه تالاب هشیلان هستند. این برنامه‌ها جز برنامه‌های شرکت محترم آب منطقه‌ای استان کرمانشاه هم بوده است. در مورد استفاده از پساب‌های صنعتی در حوزه کشاورزی که آقای مهندس کشاورز اشاره فرمودند عرض میکنم. کلاً طبق استانداردهای زیست محیطی سه منبع پذیرنده برای پذیرش پساب‌های صنعتی داریم. این منبع‌های پذیرنده عبارتند از آبهای زیرزمینی، آبهای سطحی که تبخیر می‌شود و یکی هم آب قابل مصرف در بخش کشاورزی است. آب قابل مصرف در بخش کشاورزی، طبق استاندارد تعریف شده است و به این معنا نیست که برای همه زمینهای کشاورزی قابل استفاده باشد. صرفاً آبی است که در فضاهای سبز و درختان غیر مثمر استفاده می‌شود. پسابی که برای سایر کاربری‌ها در حوزه صنعت استفاده می‌شود را باید متولی صنعت بر اساس قانون تعریف کند و در حوزه کشاورزی هم به همین صورت. در خصوص نیزار قصرشیرین، مدیرعامل محترم آب‌فای استان هم حتماً در این باره توضیحات گویا تری خواهند داشت، اما باید عرض کنم که این نیزار یک نیزار مصنوعی است و خوشبختانه بر اساس آخرین نمونه

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

برداری هایی که همکاران محیط زیست داشتند خروجی آن هم استاندارد است و به عنوان یک الگو در سطح کشور معرفی شده است.

دکتر زهرایی: خیلی تشکر می کنم. در خدمت آقای دکتر حاتمی ریاست محترم سازمان جهاد کشاورزی استان کرمانشاه هستیم. لازم می دانم به سهم خودم از همکاری و مساعدت ایشان و همکارانشان در تدوین برنامه و زحمتی که کشیدند تشکر کنم. جناب آقای دکتر حاتمی در خدمت شما هستیم.

دکتر حاتمی: خدمت همه عزیزان و بزرگواران حاضر در جلسه عرض سلام و ادب و احترام دارم. با کسب اجازه از محضر اساتید جناب آقای مهندس کشاورز، آقای مهندس اکبری و سایر بزرگان در رابطه با مطالبی که عنوان شد خیلی مختصر خدمتتان توضیحاتی را عرض می کنم. در ابتدا لازم می دانم از همکاران آب منطقه ای و جناب آقای مهندس درویشی تشکر کنم. همانطور که دوستان اشاره کردند این اطلاعات مربوط به آمار برداری دور دوم سال ۸۸-۸۹ است و احتمالاً همانطور که آقای مهندس کشاورز به درستی اشاره فرمودند در دور سوم آماربرداری تغییرات زیادی از نظر مخازن، حجم ها و کسری ها خواهیم داشت. به خاطر اینکه آب ها در حال حاضر به صورت حجمی تحویل داده نمی شود و حتی در چاه های مجاز ما هم به صورت حجمی تحویل داده نمی شوند و مجهز به کنتور نیستند، به همین دلیل میزان آب مصرفی هم به طور دقیق مشخص نیست. نتایج میزان صرفه جویی های اعلام شده، بعد از آماربرداری دور سوم مشخص می شود و عمدتاً در صرفه جویی هایی که بیان شد، قرار نیست چیزی از سطوح آبی ما کم شود. با توجه به برنامه ریزی ها و همکاری و تعامل خوبی که در استان در این راستا انجام می شود قصد داریم تولید پایدار را با حداقل مصرف مورد نیاز داشته باشیم و بخش عمده ای از این صرفه جویی ها باید در بخش تولید پایدار باشد. در کنار این موضوع مدیریت برداشت آب های غیر مجاز از چاه های مجاز مورد توجه قرار خواهد گرفت. شرط اصلی این صرفه جویی و تحقق این برنامه ها تدارک ملزومات در رابطه با خطوط انتقال، تجهیز و برقی کردن چاه ها، اجرای سیستم ها، نصب کنتور ها و سایر موارد است. اعتقاد ما بر این است که در حال حاضر در استان کرمانشاه بیش از ۱,۱ میلیارد در آب های زیرزمینی و ۱ میلیارد در آبهای سطحی مصرف داریم و آن عدد ۸۸۰ که می فرمایند مربوط به آبهای قابل مدیریت و برنامه ریزی شده است و فعلاً با مبحث مصرف ما تفاوت دارد. ضمناً در آمارهای هم که فرمودند در نمودار دیدیم که متوسط بارندگی ده ساله استان با تایید دوستان هواشناسی ۵۱۸,۵ میلی متر، متوسط بارندگی ۳۰ سال ۴۷۸,۴ میلی متر، و متوسط بارندگی ۲۰ ساله ۴۹۰ میلی متر بوده است. این هم مدرکی است که نشان می دهد قطعاً در دور سوم آماربرداری ها وضعیت مطلوب تری خواهیم داشت و قطعاً درصدها تغییر خواهند کرد. اما در خصوص گیاهان دارویی دو مبحث وجود دارد. تمرکز عمده ما کشت آبی گشنیز است. چون بر اساس تاکیداتی که جنابعالی هم همیشه به درستی دارید هم از آب سبز استفاده می کند و هم در اسفند ماه کشت می شود و عملکرد خوبی دارد. زعفران هم در سطوح محدودی کشت می شود. بیشترین توسعه امسال ما در حدود ۱۲۰ هکتار و آن هم برای مناطق محرومی که آب بسیار کم قابل دسترسی دارند مثل فیروزآباد بوده است بر اساس برنامه ریزی های انجام شده قرار است در آن مناطق در سطوح محدودی کشت زعفران توسعه داده شود. در رابطه با گل محمدی هم به همین شکل. پیشتر هم حضرتعالی زحمت کشیدید و بازدید فرمودید. در سنقر در روستای لنجاب سائیتی ایجاد شده است که با آب بسیار کم و عمدتاً به شکل دیم در آن کشت می شود. یکی از مباحثی که امروز در استان کرمانشاه اهمیت بسیار زیادی دارد سامانه های گرمسیری و سایر سامانه ها است که باعث شده اراضی منطقه هم در بخش توسعه و هم در بحث بهبود به سرعت تبدیل شوند. یکی از احتیاجات استان ایجاد شرایط لازم برای بهره وری بهتر و بهره برداری هر چه بیشتر از این سامانه ها است. به گفته آقای مهندس کشاورز، سازمان جهاد کشاورزی و شرکت آب منطقه ای در حال انجام هزینه های کلانی در آن مناطق هستند و مدیریت منابع آبی در حال انجام می باشد. اما شرط بهره وری مناسب و افزایش تولید و مصرف منطقی و کمتر آب در این مناطق این است که برای نگهداری و آموزش و الگوی کشت این مناطق برنامه های خاصی هماهنگ و پیاده شود.

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

در حاشیه هم یک نکته عرض می کنم که شاید به بحث امروز ارتباط زیادی نداشته باشد. همانطور که قبلاً هم خواهم کرده ایم باز هم از محضر جناب آقای مهندس کشاورز و جناب آقای مهندس اکبری درخواست می کنیم که به ایجاد اداره کل سامانه ها و معاونت آب و خاک در آن منطقه و استقرار آن، کمک به ارتقا شاخصه ها، راه اندازی تعاونی ها و استفاده بهتر از این زیرساخت ها توجه ویژه ای نمایند. همچنین باید ذکر کنم که خوشبختانه در کرمانشاه تا به امروز هیچ محصول کشاورزی با استفاده از پساب فاضلاب کشت نشده است.

دکتر زهرایی: خیلی ممنون. در خدمت دوستان آبفا و بعد از آن در خدمت آقای دکتر کهریزی و آقای مهندس درویشی هستیم. اگر نکته تکمیلی راجع به نظرات وجود دارد، اعلام بفرمایند و انشاءالله بعد از آن آقای مهندس کشاورز جلسه را جمع بندی می کنند. خواهش می کنم مطالب را کوتاه بفرمایید. دوستان از شرکت مهندسی آب و فاضلاب کرمانشاه ظاهراً نکته ای دارند. در خدمتشان هستیم.

مهندس کاکاوند: عرض سلام و خدقوت دارم خدمت همه عزیزان و حاضرین در جلسه. چند ابهام وجود داشت که دوستان اشاره کردند و اول به این ابهامات جواب می دهم. لازم به ذکر است که تصفیه خانه فاضلاب قصر شیرین با سیستم وتلند کار می کند و یکی از نمونه های موفق در سطح کشور بوده که به صورت مصنوعی کار شده و چند سال است که خیلی عالی جواب داده و کیفیت پساب خروجی آن هم با استانداردهای جامعه ما همخوانی دارد. در بحث سرانه مصرف هم یک ابهام وجود داشت. همانطور که دوستان هم اشاره کردند عدد ۷۶۶ لیتر که قید شده مصرف خانوار است و سرانه در بخش شهری ۲۱۱ لیتر بر شبانه روز و در بخش روستایی ۱۸۸ لیتر بر شبانه روز است. مشکلی هم از این بابت نداریم.

متأسفانه در استفاده از پساب تصفیه خانه ها موفقیت زیادی نداشته ایم. اما اخیراً از طریق پالایشگاه آناهیتا که جدیداً فعالیتش را شروع کرده، طبق قرارداد هفته گذشته، نزدیک به ۵۰۰ لیتر بر ثانیه از پساب خروجی تصفیه خانه فاضلاب استفاده می کند. انشاءالله این اتفاق شروعی باشد برای اتفاقات خوب بعدی. لازم می دانم از زحمات شرکت آب منطقه ای و جناب آقای مهندس درویشی تشکر کنم و از ایشان درخواست می کنیم که کمک کنند و به صنایع جدید آبی تخصیص ندهند تا صنایع مجبور شوند از پساب خروجی تصفیه خانه های فاضلاب وارد مدار شده که در حال حاضر در ۸ شهر استان هستند، استفاده کنند. تصفیه خانه های فاضلاب در شهر های کرمانشاه، اسلام آباد، قصر شیرین، کنگاور، هرسین، پاره، سر پل ذهاب و گیلان غرب وارد مدار شده و در حال بهره برداری هستند، و در سایر شهرستان ها هم در حال اجرا هستیم و انشاءالله در سال آینده ۳ تصفیه خانه دیگر هم وارد مدار خواهد شد. بنابراین از نظر پساب خروجی مشکلی نداریم ولی عمده مشکل ما نبود متقاضی است. در سال گذشته شرکت ما در هدر رفت آب بالاترین کاهش نرخ رشد را داشته که نزدیک به ۵ درصد می باشد. اما همانطور که دوست ما فرمودند همه چیز به اعتبار مربوط می شود. تنها در شهر کرمانشاه که ۴۵ درصد از شبکه آن فرسوده است به ۲ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز داریم. برای سال جاری عدد ۵۰۰ میلیون در نظر گرفته شده، که نمی دانم چه مقدار از آن تخصیص داده شود. در بعضی جاها بخصوص در کاهش هدر رفت حتماً اعتبار نیاز است. علیرغم همه زحماتی که همکاران کشیدند کار به سختی و به کندی پیش می رود. اگر سوالی هست در خدمت عزیزان هستیم.

دکتر زهرایی: خیلی ممنون. تشکر می کنم از توضیحاتتان. انشاءالله لطف کنید و دستوری بدهید تا برای جلسه کارگروه ملی آن سرانه ها برای هر نفر ارائه شود که این ابهام ایجاد نشود. آقای مهندس درویشی در خدمت شما هستیم. بفرمایید.

مهندس درویشی: عرض سلام و خسته نباشید مجدد دارم. تشکر می کنم از مشارکت خوب عزیزان. بعضی از مواردی که مطرح شد به نحوی توسط دوستان در سازمان محیط زیست، جهاد کشاورزی و آب و فاضلاب پاسخ داده شد. اما چند مطلب وجود دارد که باید اصلاح کنیم. در مورد ۲۵۴ میلیون متر مکعب که قرار است تا پایان برنامه هفتم صرفه جویی کنیم برداشت دوست عزیزمان را اصلاح می کنم. قرار است که ما این ۲۵۴ میلیون متر مکعب را تا پایان برنامه هفتم صرفه جویی کنیم و این عدد و میزان برنامه

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

تعیین شده برای اجرای برنامه سازگاری با کم آبی است. ما تا الان این عدد را صرفه جویی نکرده ایم و قرار است که صرفه جویی تا پایان برنامه هفتم محقق شود. در مورد بحث چاه‌های معیشتی باید عرض کنم که همانطور که استحضار دارید در بین چاه‌های غیرمجاز چاه‌هایی وجود دارد که به طور خاص معیشت یک خانوار را تامین می‌کند. به عقیده ما این موضوعات یک پیوست اجتماعی دارد. وقتی چاهی را پر و مسلوب‌المنفعه می‌کنیم حتماً باید برای آن یک شغل جایگزین ایجاد شود. پیش نیاز این کار مطالعه اجتماعی است. در بحث انسداد چاه‌های غیرمجاز حتماً نیاز است که به این موضوع توجه ویژه داشته باشیم. ما به عنوان سرپرست و سازمان اجرایی طرح تعادل بخشی در استان در این حوزه با مشکلات زیادی مواجه هستیم. در اجرای این برنامه‌ها، بارها با خودسوزی و درگیریهای اجتماعی مواجه شده ایم. همین نکته باعث شده این پیشنهاد را مطرح کنیم. در حال حاضر ما سامانه اطلاعاتی مکان محور در قالب لایه‌های GIF و بانک‌های مختلف فعالی داریم. پیشنهاد ما ایجاد یک بانک اطلاعاتی فراسازمانی بود تا اطلاعات، بین سازمان‌ها به اشتراک گذاشته شود.

ما باید از وضعیت تخصیص مخازن سدها برای صنعت استفاده کنیم. در خود استان کرمانشاه هم پیشنهادهای زیادی برای سرمایه گذاری ارائه می‌شود که به اعتقاد ما هم باید از این ظرفیت‌های ایجاد شده استفاده بهینه شود و این آب‌ها در مخازن سدها، خصوصاً در مناطق مرزی، بی‌مصرف نمانند. تلاش کنیم که صنایع را در مجاورت سدها مستقر کنیم. اتفاقاً وزارت نیرو در این مناطق امکان تحویل زمین هم دارد. باید از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم. به ویژه در نقاط مرزی عدد قابل ملاحظه‌ای آب صنعت بلا مصرف، در مخازن سدها وجود دارد. در رابطه با حجم مخزن همان نکته‌ای که دوستان به آن اشاره کردند را می‌پذیریم. بیشتر مشکلی که در موضوع حجم مخزن داشتیم در محدوده‌های مشترک استان بود که دوستان در حال تلاش برای اصلاح آن هستند. انشالله حتماً این اطلاعات و آمار اصلاح می‌شود و از نظرات کارشناسی و اثرگذار همه دوستان بهره‌مند خواهیم شد.

در مورد برنامه سازگاری با کم آبی جا دارد تشکر ویژه کنم از تمام دستگاه‌ها به ویژه سازمان جهاد کشاورزی، آب و فاضلاب استان، سازمان محیط زیست، سازمان صنایع و معادن، استانداری کرمانشاه، معاونت هماهنگی امور عمرانی، مدیر کل دستگاه‌های فنی، جناب استاندار و همکاران عزیزم در وزارت نیرو سرکار خانم دکتر زهرایی، آقای مهندس حاج رسولیها که وقت زیادی گذاشتند و جدیت به خرج دادند تا ما این برنامه را تقریباً ظرف یک سال آماده کنیم. با پست بانک بر اساس دستورالعمل‌های ظرفیت‌های پیوست قانون بودجه برای استفاده از تسهیلات و نصب کنتور هوشمند تفاهم نامه خوبی امضا کردیم. تا این لحظه تعداد قابل ملاحظه‌ای از کشاورزان را در شهرستان‌های مختلف به پست بانک معرفی کردیم. حتی به این نکته توجه کنید که در خیلی از این شهرستان‌ها باجه پست بانک وجود نداشت و امکان خدمات دهی نبود، که بلافاصله برای راه اندازی باجه اقدام کردند. در حال حاضر کشاورزان در حال تکمیل مستندات برای اخذ تسهیلات هستند. مجدداً تشکر می‌کنم از همه دوستان و عزیزانی که به ما کمک کردند. انشالله که با همفکری هم بتوانیم کار را به سرانجام برسانیم و عملیاتی کنیم.

دکتر زهرایی: تشکر می‌کنم از آقای مهندس درویشی و همه همکاران در استان کرمانشاه. فقط می‌خواهم متذکر شوم که برنامه سازگاری استان کرمانشاه به لحاظ دستیابی به آب قابل برنامه ریزی و هدف گذاری سازگاری با کم آبی یکی از جامع‌ترین و بهترین برنامه‌هایی است که به دبیر خانه ارسال شده است. از همکاران استان تشکر می‌کنم. با اجازه آقای مهندس کشاورز پیشنهاد می‌دهم اگر موافق باشید کلیات برنامه را مصوب تلقی کنیم و نظرات را خدمت استان منعکس خواهیم کرد تا دوستان در استان اصلاحات لازم را انجام دهند و نسخه اصلاح شده را در کارگروه ملی در نوبت طرح قرار دهیم. آقای مهندس کشاورز در خدمت شما هستیم.

مهندس کشاورز: مجدداً در این فاصله مجموعه گزارش را ورق زدیم. اجازه می‌خواهم به بعضی موارد اشاره کنم تا ببینید در چه فضایی در حال تصمیم‌گیری هستیم. اسلاید ۲۴ در مورد فاضلابهای بیمارستانی بود. مستحضر هستید که این فاضلابها گذشته از آب تا چه حد برای محیط زیست و سلامت محیط خطرناک می‌باشند و چه تعداد از آن هم طبق گزارش استان مجهز به سیستم

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

فاضلاب نیست. در صفحه ۲۶ محل تخلیه فاضلاب های شهری رودخانه قره سو، رودخانه برف آباد، رودخانه لوند، رودخانه فصلی، رودخانه قایی رود و اراضی کشاورزی عنوان شده است. آیا می توان چنین نگرشی به جریان انتشار فاضلاب داشت؟ در ادامه هم در توضیح آورده اند که شرایط مطلوب است. اما این پساب گندزدایی نشده و دارای بار آلودگی میکروبی است. از نظر ریاضی هر نموداری را می توان ترسیم کرد ولی ۲ اشل معمولاً برای یک محور مرسوم نیست. وقتی نموداری ترسیم می شود قصد توضیح یک روند به بیننده را دارد. در صفحه ۲۷ در سمت راست سطح کشت دیم، و در سمت چپ سطح کشت آبی آورده شده است. اگر کسی به این دو نگاه کند فکر می کند در بحث تولید و عملکرد تقریباً هم تراز هستند. چنین منحنی هایی از نظر ریاضی و کاربرد علمی مصطلح نیستند.

در فصل سوم اقدامات انجام شده تقریباً درست هستند و بحثی وجود ندارد. در فصل چهارم نمودار ۴۶ نوشته شده شرکت آب منطقه ای ۲۵۴,۹ از منابع آب زیرزمینی و سازمان جهاد کشاورزی ۱۹۱,۴۵ صرفه جویی می کند و در زیر آن هم نوشته اید همپوشانی دارند. آیا بلاخره این موضوع یک ماهیت دارد یا دوتا؟

در یکی از اسلایدها در مورد صرفه جویی ۱۲ آیتم برای چاه ذکر کرده اید. اولین مورد آب زیرزمینی و چاه غیر مجاز می باشد که همانطور که شاهد بودید تبدیل به چاه معیشتی شده است. یعنی وضع مالی بقیه مردم خوب است و از چاه ها برای تفنن استفاده می کنند و به معیشت و زندگی کارگری ربطی ندارد. ولی این موارد غیر مجاز معیشتی محسوب می شوند و وضع مالی خوبی ندارند. من کاری به درآمد سرانه ندارم. عرض من این است که از این ۱۲ آیتم یکی مربوط به چاه غیر مجاز است و بقیه همه کسانی هستند که به قانون احترام گذاشته اند. همه سخت گیری ما برای کسانی است که به قانون احترام گذاشته اند. به نظر من از نظر اخلاقی این کار درست نیست و بی اخلاقی و قاچاق را در جامعه ترویج می کند. ما در آخر باید در مورد این چاه های غیرمجاز در حد ملی به یک تفاهم و تعاملی برسیم. استفاده از استعاره های مثل معیشتی و طاغوتی یا تفننی درست نیست. ببینید سرانه زمین در کرمانشاه چقدر است. هر چاه متعلق به چندین نفر است که ذره ای آب برای کاشت اندکی چغندر یا گوجه یا سیب زمینی گیر هر کدام می آید. همه این منطقه با کشت دوم ۲۲۰ هزار هکتار زمین آبی دارد. چرا چنین تعبیری می کنیم؟

در صفحه ۴۷ پیشنهادات بند ۱ نوشته شده است، چون چاههای غیرمجاز برقی نیستند نمی توانیم در مورد آنها کاری انجام دهیم از سازمان برنامه، وزارت نیرو و جناب آقای دکتر اردکانیان درخواست می کنیم اعتباری ایجاد شود که برای حل این مشکل اقدام صورت گیرد. از شما درخواست می کنم تحویل حجمی را اعمال کنید. من با برقی کردن موافقم. ولی با این جملات که ما نمی توانیم برنامه های کنترل مصرف چاه ها را انجام دهیم چون برقی نیستند، موافق نیستیم.

پیشنهاد دیگری دادید که اعضای شورای حفاظت اضافه شوند. به نظر من ضرورت و دلایل این مسئله باید در شورای ملی بررسی شود و استان دلایل بیشتری بیاورد. چون فکر نمی کنم ما با همین توضیحات مختصر قانع شویم.

در بند بعدی در صفحه ۴۸ نوشته شده یکی از مهمترین خلاف های موجود در حوزه برنامه ریزی نبود یا قدیمی بودن اطلاعات و آمارهای موجود است. لذا پیشنهاد می شود ابتدا شیوه نامه ای مدون برای تهیه آمارها تدوین شود، سپس از مجموع اعتبارات و رقمی هم به ما تخصیص داده شود تا بتوانیم این طرح پویا را اجرا کنیم، بانک اطلاعاتی ایجاد کنیم تا بعد بتوانیم در مورد مسائل مصرف و نگهداری و تخصیص صحبت کنیم. طرح این جمله از طرف دوستان محترم وزارت نیرو همه پیشنهادات این گزارش را غیر مستقیم زیر سوال می برد. به نظر من این مسئله را حداقل مطرح نکنید. حتی می توانید در داخل استان درخواست کنید تا شیوه نامه ها را مدون تر کنید. اما نه اینکه طرحی که قرار است در سطح ملی تصمیم گیری شود را چون آمارها به روز نیست رد کنیم. خودتان اعلام کردید که این طرح به هدف نمی رسد.

برنامه بعدی هم بحث مربوط به کمبود هزینه است که هیچ ارتباطی با این کمیته سازگاری ندارد و آقای استاندار و شورای برنامه ریزی باید در مورد تخصیص اعتبارات تصمیم بگیرد. اگر ما در کمیته سازگاری به برنامه های مورد تفاهم همه رسیدیم به سراغ

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

آقای عدل می رویم و درخواست کمک می کنیم. اما با این ترتیب درخواست برای کمک و اعتبار به نظر من باید به استان یک فرصتی بدهیم تا این نارسایی ها را رفع کند.

اگر دوستان واقعاً قصد اصلاح کردن دارند تصمیمی بگیرند که در آن سامانه های جدید را وارد طرح کنند. این سامانه های جدید نیاز به آب و زمین دارند. قرار نیست در جایی که بحران داریم آب بیاوریم و بگوییم متعلق به زمین است، و مشکل آب زیرزمینی مان را هم دیگران حل کنند. خودمان باید این مسائل را حل کنیم. بنابراین توصیه می کنم سامانه غربی را هم در اصلاحی که انجام می دهند منظور کنند. خیلی ممنون.

مهندس حاج رسولیها: آقای مهندس کشاورز من فکر می کنم دوستان در استان این جمله را به لحاظ نگارشی درست تدوین نکرده اند. در مورد بحث آمار یک اصل وجود دارد و منظور کلی دوستان این است که هاب اطلاعاتی در کل کشور ضعف دارد. وگرنه همه دوستان در آب منطقه ای، وزارت جهاد کشاورزی و هواشناسی آمار دارند. احتمالاً درست نگارش نشده و فقط به آب و خاک اشاره شده است. اگر می نوشتند آب و خاک و هوا پیشنهاد بسیار ارزشمندی بود. درست است که درخواست تنها مربوط به کرمانشاه نیست می گویند باید در سطح کشور یک مرکز داده کاوی کلان داشته باشیم که همه اطلاعات را به صورت لایه های مختلف در آن گردآوری کنیم. شاید نگارش متن درست تنظیم نشده است. اما این مسئله چالشی است که کل کشور با آن مواجه است. همه دستگاه ها، آمارهایی با دقت های متفاوت دارند. منظور از این پیشنهاد بیشتر این بود که همه کشور باید در این زمینه سرمایه گذاری کند. هر اطلاعات و آماری که سازمان هواشناسی، آب منطقه ای یا وزارت جهاد کشاورزی دارد همه این اطلاعات را در یک هاب کلی به اشتراک بگذارند و بتوانیم تبادل داده را در سطح کشور انجام دهیم. منظور این نیست که ما اطلاعات نداریم. ممنونم.

مهندس کاکاوند: لازم می دانم در مورد سیستم فاضلاب شهر توضیحی بدهم. ما ۱۴ شهرستان داریم که در ۸ شهرستان تصفیه خانه فاضلاب وارد مدار بهره برداری شده است. در ۶ شهرستان هم در حال کار هستیم و هنوز تمام نشده و سیستم فاضلاب ندارد. دکتر زهرایی: خیلی ممنون. آقای مهندس کشاورز اگر بزرگواری بفرمایید و جمع بندی را اعلام کنید که دوستان باید مجدداً برنامه را برای کمیته تخصصی اصلاح و ارائه کنند یا کارگروه ملی.

مهندس کشاورز: به نظر من آقای مهندس تقی زاده، آقای مهندس اکبری و دوستان وزارت صمت کمک کنند تا این گزارش خیلی سریع اصلاح شود. من اصرار دارم سامانه غرب وارد گزارش شود. این گزارش را نمی توان بدون سامانه غرب بررسی کرد. نمی خواهیم بگوییم سهم سد کرخه برای استان کرمانشاه چقدر می شود. اما وزارت محترم نیرو در مطالعات سد کرخه سهم آنرا برای هورالعظیم تعیین کرده است. اگر قادر هستید که سهم کرمانشاه را هم مشخص کنید مشکلی با این مسئله نداریم. من از نظر سلامت جامعه و خاک این نکته را عرض می کنم. نگوئید که با این آب محصولی کشت نمی کنید. آب وارد خاک که می شود به قره سو ریخته می شود و قره سو هم که از سرشاخه های تشکیل کرخه است. بخصوص پساب های بیمارستانی و صنعتی خیلی خطرناک هستند. این موارد را هم کمی تعدیل کنید. اگر گزارش بد نوشته شده به نظر من مجدد بررسی شود تا بتوانیم در سطح ملی و کارگروه بحث کنیم. الان نمی توانم بگویم این گزارش وارد کارگروه ملی شود یا خیر و چیزی را به جمع تحمیل کنم. اما همانطور که آقای دکتر مسجدی هم فرمودند گزارش دارای نواقص ذاتی و تصمیم گیری است و مهمتر از همه رویکرد مشخصی هم با خودش به ارمغان نمی آورد. ما برای سازگاری با کم آبی به دنبال یک نقشه راه هستیم. اما این گزارش نقشه راه به ما نمی دهد. ایراد اصلی من روی این مسئله است.

دکتر زهرایی: خیلی ممنون. اگر موافق باشید جمع بندی را به این صورت قرار دهیم که همکاران استان کرمانشاه بعد از ارسال صورت جلسه و بررسی مجموعه نظرات، برنامه را اصلاح کنند و برای دبیرخانه کارگروه بفرستند. ما برای دستگاه های عضو می فرستیم و نظر خواهی می کنیم که آیا نیاز به طرح مجدد در کمیته تخصصی است یا برنامه را برای طرح در کارگروه ملی تایید

جمهوری اسلامی ایران

کمیته تخصصی کارگروه ملی سازگاری با کم آبی

می کنند. بر حسب تصمیم دستگاه ها، هر طور که آقای کشاورز صلاح بدانید آن موقع تصمیم گیری می کنیم چطور ادامه بدهیم. خیلی ممنون. ظاهراً همکاران محیط زیست هم نکته ای دارند که خواهش می کنم سریع بفرمایند.

مهندس یاوری: در پاسخ به سوال جناب آقای مهندس کشاورز این نکته را عرض می کنم. تمام پسماند های بیمارستانی که در گزارش ذکر شده بود که سیستم تصفیه ندارند به این صورت نیست که مستقیماً وارد رودخانه شوند. بخشی از این پساب ها به پسابهای انسانی اضافه می شوند و در تصفیه خانه فاضلاب منطقه فراهان کرمانشاه تصفیه می شوند. همین امر در مورد پساب های شهری مصداق دارد. همانطور که آقای مهندس هم اشاره فرمودند ۸ شهر در استان کرمانشاه سیستم تصفیه فاضلاب انسانی دارند و پسابهای تصفیه شده این شهرها به رودخانه قره سو تخلیه می شود. درباره بخشی از این پساب ها هم که گند زدایی نمی شود با آبفای شهری صحبت کردیم و قرار شده این نقص هم برطرف شود. اما در مورد بقیه شهرها تا زمانی که سیستم تصفیه فاضلابی وجود نداشته باشد، متأسفانه بر خلاف میل ما و استانداردهای زیست محیطی در زمین تخلیه می شوند که انشاءالله بتوانیم با تامین اعتبار و فراهم کردن امکانات به مرحله ای برسیم که در کوتاه ترین زمان ممکن این شهرها هم به تصفیه فاضلاب مجهز شوند. ممنون و سپاسگزارم.

دکتر زهرایی: خیلی ممنون. از همکاران محترم استان کرمانشاه، آقای دکتر کهریزی و همکاران دیگر هم تشکر می کنم. برای همگی آرزوی توفیق دارم.

مصوبات استان کرمانشاه:

ردیف	تصمیمات	مسئول انجام	زمان
۱	برنامه سازگاری با کم آبی استان کرمانشاه پس از انجام اصلاحات مطرح شده، به دبیرخانه کارگروه ملی سازگاری با کم آبی ارسال شود، دبیرخانه پس از انجام بررسی های لازم، برنامه اصلاح شده را برای دستگاه های عضو ارسال می نماید تا طبق نظر دستگاه ها مشخص شود آیا نیاز به طرح مجدد در کمیته تخصصی است یا برنامه برای طرح در کارگروه ملی تایید می شود.	دبیرخانه کارگروه ملی سازگاری با کم آبی / کارگروه سازگاری با کم آبی استان کرمانشاه	دو هفته